

A Paksi Kistérség halálozási mutatóinak elemzése

Akkerman Gyöngyi¹, Gubicskóné Kisbenedek Andrea¹, Figler Mária¹, Ács Pongrác¹,
Oláh András², Betlehem József², Boncz Imre³

¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar,
Fizioterápiás és Táplálkozástudományi Intézet

²Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Intézet

³Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet

Összefoglalás

Célkitűzés: Elemzésünk célja a daganatos mortalitás változásának vizsgálata hazánkban, illetve a Paksi Kistérségben.

Módszer: Az elemzésben szereplő adatok a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatbázisából származnak. A daganatos halálozási adatok esetében az országos, a dél-dunántúli régió, Tolna megye és a Paksi Kistérség adatait hasonlítottuk össze nemenkénti bontásban.

Eredmények: Magyarországon a férfiak standardizált daganatos eredetű halálozási aránya valamennyi életkorra számolva az 1990-es évek közepén tetőzött 380-390 haláleset/100.000 lakos értékkel, ami 2004. körül kis mértékben, 370 haláleset/100.000 lakos értékre csökkent. A nők standardizált daganatos eredetű halálozási aránya valamennyi életkorra számolva az 1990-es évek első felében tetőzött 200 haláleset/100.000 lakos feletti értékkel, ami 2000. körül kis mértékben, 190 haláleset/100.000 lakos értékre csökkent. A Paksi Kistérség halálozási mutatói a vizsgált évek többségében kedvezőbbek voltak az országos átlagnál.

Következtetés: Hazánkban nemzetközi összehasonlításban lényegesen magasabb a daganatos halálozás az európai ill. Európai Unió átlagnál. Ugyanakkor a Paksi Kistérség daganatos halálozási mutatói a vizsgált időszakban kedvezőbbek voltak az országos átlagnál.

Kulcsszavak: egészségi állapot, halálozás, daganatos eredetű halálozás, Magyarország, Paks

The analysis of mortality indicators of Paks Micro-region

Summary

Aim: The aim of our study is to analyse the cancer mortality in Hungary with special respect to Paks Micro-region.

Methods: Data derive from the database of the Hungarian Central Statistical Office. Regarding cancer mortality data, we compared national, South-Transdanubian region, county Tolna and Paks Micro-region data according to gender.

Results: Standardized mortality rates of males reached its peak in the middle of the 1990s (380-390 cases / 100000), then it slightly declined around 2004 (370 cases / 100000). Standardized mortality rates of females reached its peak in the beginning of the 1990s (200 cases / 100000), then it slightly declined around 2000 (190 cases / 100000). Mortality rates of Paks Micro-region were favourable compared to the national average during most of the study period.

Conclusion: Cancer mortality is high in Hungary compared to the average of both Europe and the European Union. The mortality indicators of Paks Micro-region were more favourable compared to the national average.

Keywords: health status, mortality, cancer mortality, Hungary, Paks

Irodalom

1. La Vecchia C, Bosetti C, Lucchini F et al Cancer mortality in Europe, 2000-2004, and an overview of trends since 1975. *Ann Oncol.* 2010; 21: 1323-1360.
2. Karim-Kos HE, de Vries E, Soerjomataram I et al Recent trends of cancer in Europe: a combined approach of incidence, survival and mortality for 17 cancer sites since the 1990s. *Eur J Cancer.* 2008; 44: 1345-1389.
3. Bosetti C, Bertuccio P, Malvezzi M, Levi F, et al. Cancer mortality in Europe, 2005-2009, and an overview of trends since 1980. *Ann Oncol.* 2013;24:2657-71
4. Nemzeti Rákellenes Program. 2006.
5. Egészséges Nemzetért Népegészségügyi Program 2001-2010. *Egészségügyi Közlöny.* 2001; 16, 2237-2324.
6. 46/2003. (IV.16.) OGY határozat az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról. *Magyar Közlöny.* 2003; 38:2766-829.
7. Lehoczky G. Húszéves a ráksűrítő mozgalom. *Magy Onkol.* 1970; 14:3-6.
8. Döbrössy L. Méhnyakráksűrítés 5 évtizede Magyarországon. *Nőgyógyászati Onkológia.* 2007; 12:5-9.
9. Bodó M, Döbrössy L.: A citológiai vizsgálatra alapozott cervix-program eredményei és kilátásai. *Orvostudomány.* 1982; 33:391-395.
10. Bodó M, Döbrössy L, Liszka G. és mtsai: Ráksűrítés Magyarországon: Modellprogramok világbanki támogatással. *Orv Hetil.* 1997, 138:1801-1804.
11. Boncz I, Sebestyén A, Ember I. Organized, nationwide cervical cancer screening programme in Hungary. *Gynecol Oncol.* 2007; 106:272-273.
12. Gulacsi L, Vas G, Pinter I, Kriszbacher I. Colorectal cancer screening policy in Hungary. *Int J Technol Assess Health Care.* 2009; 25:109-110.
13. Agoston I, Sándor J, Kárpáti K, Péntek M. Economic considerations of HPV vaccination. *Prev Med.* 2010;50:93.
14. Kriszbacher I, Koppan M, Bodis J. Inflammation, atherosclerosis, and coronary artery disease. *N Engl J Med.* 2005;353:429-30
15. Csákvári T. Magyarországi kórházak hatékonyságelemzése a Data Envelopment Analysis segítségével 2003-2010. *Egészség-Akadémia,* 2012;3:136-146.
16. Vajda R, Molnár K, Fuchs N, Szalai M, Gazdag L, Kriszbacher I. Ismeretek a humán papillomavírus és a méhnyakrák témakörében. *Ápolásügy.* 2012; 26:15-18.
17. Akkerman Gy. A Paksi Kistérség mortalitási viszonyainak változása a daganatos megbetegedések függvényében 2000-2011. év közötti időszakban. *PTE Egészségtudományi Kar, Pécs,* 2013.
18. Kovács K. Társadalmi egyenlőtlenségek a mortalitásban Magyarországon (1971–2008) és az epidemiológiai átmenet elmélete. *KSH Népeségtudományi Kutatóintézet Kutatási jelentések* 92. Budapest, 2011.
19. Sándor J, Havasi V, Kiss I, Szücs M, Brázay L, Sebestyén A, Ember I. Emlőrákos halálozás és a mammográfiás ellátás kistérségi egyenlőtlenségei *Magy Onkol.* 2002;46:139-45
20. Vitrai J. és munkatársai. Egészség-egyenlőtlenségek Magyarországon. Adatok az ellátási szükségletek térségi egyenlőtlenségeinek becsléséhez. *Egészség Monitor Kft.* Budapest, 2008.
21. Bakacs M, Vitrai J, Várhalmi Z, Kaposvári C, és mtsai. A halandóságot befolyásoló egyéni biológiai és társadalmi-gazdasági tényezők hatásrendszerének vizsgálata. *Orv Hetil.* 2008; 149:2371-6.
22. Bakacs M, Vitrai J. Hogyan befolyásolják a térségi társadalmi-gazdasági különbségek a halandóságot? *Irodalmi áttekintés.* *Orv Hetil.* 2008;149:1317-21
23. Józán P, Forster DP. Social inequalities and health: ecological study of mortality in Budapest, 1980-3 and 1990-3. *BMJ.* 1999;318:914-5.
24. Nagy Cs, Juhász A, Páldy A. Az egészségügyi ellátáshoz köthető halálozás alakulása Magyarországon és a központi régióban, 1996–2006. *LAM (Lege Artis medicinae),* 2010;20:747–755.